

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ПРОФСПІЛКИ
ТРУДЯЩИХ МЕТАЛУРГІЙНОЇ
І ГІРНИЧОДОБУВНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

ПРЕЗИДІЯ

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
ПРОФСОЮЗА
ТРУДЯЩИХСЯ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОЙ
И ГОРНОДОБЫВАЮЩЕЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ**

ПРЕЗИДИУМ

ПОСТАНОВА

12 березня 2020 року

Дніпро

№ П-28-3

Про результати правозахисної
роботи за 2019 рік

Розглянувши інформацію та пояснювальну записку Правової інспекції праці ПМГУ "Про роботу щодо здійснення Профспілкою металургів і гірників України громадського контролю за додержанням законодавства про працю" за 2019 рік, президія ЦК ПМГУ

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Інформацію "Про роботу щодо здійснення Профспілкою металургів і гірників України громадського контролю за додержанням законодавства про працю" за 2019 рік прийняти до відома (додається).

2. Центральному комітету ПМГУ та всім виборним органам організаційних ланок Профспілки проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу серед членів профспілки про всебічне підтримання ФПУ у спільних діях щодо неприйнятності проектів антинародних законів про працю та про гарантії діяльності профспілок.

3. Територіальним і первинним організаціям ПМГУ:

- розглянути дану інформацію на засіданнях виборних органів з прийняттям відповідної постанови, якою затвердити заходи про поліпшення правозахисної роботи при масових порушеннях трудового законодавства в умовах дефіциту кадрів та підвищення інтенсивності праці;

- продовжити роботу з визначення тематики лекцій, для включення до курсу «Школа правових знань» і надати інформацію в ЦК ПМГУ.

4. Правовій інспекції праці ПМГУ підготувати рекомендації щодо дій організацій профспілки по захисту трудових прав працівників в умовах дефіциту кадрів та підвищення інтенсивності праці.

5. Центральному комітету ПМГУ інформацію про роботу правової інспекції за 2019 рік розмістити на сайті ЦК ПМГУ та опублікувати в «Профспілці».

6. Контроль за виконанням даної постанови покласти на голову ЦК ПМГУ
Комишева С.П.

**Голова Центрального
комітету профспілки**

С.П.Комишев

ІНФОРМАЦІЯ
про правозахисну роботу
Профспілки металургів і гірників України
за 2019 рік

№ п/п	Найменування показників	2018р., кількість	2019 р., кількість
I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ			
1.	Кількість інспекторів праці профспілки, всього, з них:	60	60
1.1.	- правових інспекторів праці:	10	11
1.1.1.	- головний правовий інспектор праці	3	3
1.1.2.	- правовий інспектор праці	7	8
1.2.	- громадських інспекторів праці:	50	49
1.2.1.	- у первинних організаціях профспілки	50	49
1.2.2.	- у територіальних організаціях профспілки	-	-
1.2.3.	- у ПМГУ		
II.ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ			
2.1.	Проведено перевірок додержання законодавства про працю, всього, з них:	398	311
2.1.1.	- спільно з територіальними органами Держпраці	1	-
2.1.2.	- спільно з регіональними представниками Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	-	-
2.2.	Направлено інформацій до органів контролю за додержанням законодавства про працю про порушення прав працівників, які є членами профспілки, виявлених у ході здійснення громадського контролю профспілки, всього, з них:	-	-
2.2.1.	- первинними організаціями профспілки	-	-
2.2.2.	- територіальними організаціями профспілки	-	-
2.2.3.	- інспекторами праці профспілки	-	-
2.3.	Кількість юридичних осіб, де проведено перевірки додержання законодавства про працю	105	82
2.4.	Кількість виявлених порушень, всього, з них:	1837	979
2.4.1.	- звільнення та переведення	187	139
2.4.2.	- робочого часу	270	234
2.4.3.	- часу відпочинку	187	169

2.4.4.	- оплати праці	188	199
2.4.5.	- праці жінок	11	34
2.4.6.	- праці неповнолітніх	-	-
2.4.7.	- зміни істотних умов праці	48	71
2.4.8.	- гарантій і компенсацій	81	66
2.4.9.	- інших	865	67
2.5.	Кількість працівників, права яких порушено, всього	11959	9862
2.6.	Надіслано подань про усунення порушень, всього, з них:	460	409
2.6.1.	- роботодавцям	460	409
2.6.2.	- органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування	-	-
2.7.	Надіслано письмових повідомлень про виявлені факти порушень:	3	5
2.7.1.	- органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування	2	5
2.7.2.	- вищим профспілковим органам	1	-
2.7.3.	- керівництву ФПУ	-	-
2.7.4.	- Уповноваженому (регіональному представнику Уповноваженого) Верховної Ради України з прав людини	-	-
2.7.5.	- іншим органам	-	-
2.8.	Усунуто роботодавцями порушень на вимогу:	580	597
2.8.1.	- інспекторів праці профспілки	580	405
2.8.2.	- органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	-	-
2.8.3.	- вищих профспілкових органів	-	-
2.8.4.	- керівництва ФПУ	-	-
2.8.5.	- Уповноваженого (регіонального представника Уповноваженого) Верховної Ради України з прав людини	-	-
2.8.6.	- інших органів	-	192 (профком)
2.9.	Притягнуто до відповідальності посадових осіб, всього, з них до:	3	-
2.9.1.	- дисциплінарної	3	-
2.9.2.	- адміністративної	-	-
2.9.3.	- кримінальної	-	-
2.10.	Притягнуто до відповідальності керівників на вимогу профспілкових органів (ст. 33 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»)	-	-
2.11.	Проведено правову експертизу проектів нормативно-правових актів, всього, з них:	32	15
2.11.1.	- що надійшли на розгляд СПО об'єднань профспілок	20	15
2.11.2.	- що надійшли з галузевих міністерств та	12	-

ВІДОМСТВ			
III. НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ			
3.1.	Надано консультацій з правових питань, всього, з них:	15095	12027
3.1.1.	Членам профспілки:	13722	11214
3.1.1.1.	- письмових	729	629
3.1.1.2.	- усних	13003	10585
3.1.2.	Профспілковим організаціям:	1363	813
3.1.2.1.	- письмових	78	42
3.1.2.2.	- усних	1285	771
3.2.	Складено позовних заяв, інших процесуальних документів, всього, з них:	157	183
3.2.1.	- членам профспілки	145	170
3.2.2.	- профспілковим організаціям	12	13
3.3.	Кількість працівників, представництво інтересів яких здійснювали правові інспектори праці:	32	18
3.3.1.	- в суді	15	8
3.3.2.	- в інших органах	17	10
3.4.	Винесено судових рішень на користь працівників, всього, з них з питань:	251	113
3.4.1.	- звільнення та переведення	1	1
3.4.2.	- робочого часу та часу відпочинку	-	2
3.4.3.	- оплати праці	205	14
3.4.4.	- гарантій і компенсацій	-	-
3.4.5.	- трудової дисципліни	-	-
3.4.6.	- інших	45	96
3.5.	Суми, присуджені до стягнення на користь працівників, по справах, представництво інтересів у яких здійснювали правові інспектори праці профспілки, всього (грн.)	6 895 410,00	485 938,8
3.6.	Надано роз'яснень з питань трудового законодавства, всього, з них:	393	319
3.6.1.	- у ЗМІ	260	148
3.6.2.	- у методичних матеріалах	133	171
3.7.	Проведено навчання з питань застосування трудового законодавства, всього, з них:	363	307
3.7.1.	- для членів профспілки у первинних організаціях профспілки	225	74
3.7.2.	- для обраних громадських інспекторів праці	7	16
3.7.3.	- для профспілкових активістів	131	217
3.7.4.	- для громадян в рамках спільних з Держпраці правопросвітницьких заходів	-	-

Пояснювальна записка
"Про роботу щодо здійснення
Профспілкою металургів і гірників України
громадського контролю за дотриманням
законодавства про працю"
за 2019 рік

Громадський контроль за дотриманням законодавства про працю здійснюється Правовою інспекцією праці шляхом проведення перевірок безпосередньо на підприємствах, де працюють члени профспілки, здебільшого за зверненнями членів профспілки про порушення їх прав. В порівнянні з минулим роком їх кількість дещо зменшилась (на 23%). Інформація надається з урахуванням роботи правових інспекторів праці. На жаль, громадські інспектори ще не в повній мірі задіяні до цієї роботи і не надають звітів.

Майже вдвічі зменшилась кількість виявлених порушень (з 1837 за попередній рік до 979 – в поточному).

Із року в рік левову частку порушень становлять порушення з питань робочого часу, оплати праці та часу відпочинку.

Але є вже багато випадків порушень, які вказують на кадровий голод на підприємствах, а саме:

- порушення графіків надання відпусток;
- збільшення випадків роботи у вихідні та понаднормових;
- залучення працівників до виконання важких робіт за професією, яка відсутня у штатному розкладі, бо зараз ці роботи виконує підрядна організація, внаслідок чого працівники позбуваються пільгового стажу;
- проведення обліку одного і того самого працівника за двома різними табельними номерами. Таким чином, приховується порушення роботодавцем норм трудового законодавства щодо дотримання робочого часу та часу відпочинку;
- замість оформлення роботи у вихідний день здійснювали перевід працівника на інший графік роботи, за яким їх вихідний день ставав робочим і замість оплати у подвійному розмірі здійснюється оплата по середньому заробітку і т. ін.

Поряд з перевітками, велике значення має також контроль при укладенні, внесенні змін та виконанні колективних договорів, який здійснюють в організаціях профспілки. Сюди можна віднести також питання погодження профкомами різного роду положень, інших локальних актів роботодавця, де на стадії прийняття можна вказати на допущені порушення трудових прав працівників.

Донецька обласна організація профспілки відмічає посилення уваги профспілкових комітетів до громадського контролю за дотриманням законодавства про працю. Заходи щодо здійснення контролю і

результати такого контролю розглядаються на засіданнях профкомів, де готуються листи та звернення до роботодавців щодо попередження або усунення порушень трудових прав працівників. Правовим інспектором готуються аргументовані відповіді на актуальні питання. Завдяки цій роботі багато конфліктних ситуацій вдалося вирішити на місцях.

Ще не реалізовані законодавчі ініціативи в сфері трудових відносин від нової влади, а уже знаходяться спільники серед роботодавців, які намагаються гальмувати переговори щодо укладення колективних договорів, в надії, що з прийняттям нового Закону про працю можна буде відмовитись від колдоговорів, а все вирішувати через трудові договори.

Приклади позитивного вирішення питань.

Профком ПрАТ «ММК ІМ.ІЛЛІЧА» дуже прискіпливо розглядає питання про згоду на звільнення за ініціативою роботодавця. Наприклад, профком відмовив у наданні згоди на звільнення працівниці Управління ремонтів по п.1 ст.40 КЗпП України, в зв'язку з порушенням частини другої ст. 49-2 КЗпП. Працівницю попередили про звільнення і запропонували іншу роботу, на яку вона погодилась, написала заяву, переведення погоджено з усіма підрозділами, але наказ про переведення так і не з'явився. Інша робота не пропонувалась, хоча профком з'ясував, що вакантна посада була навіть у тому управлінні з якого працівницю скорочували. Тому, в наданні згоди на звільнення відмовлено.

Відмінено розпорядження про позбавлення премії оператора поста управління цього ж підприємства за порушення технологічної інструкції, що привело до аварійної зупинки агрегату безперервного цинкування. Як виявила перевірка, причиною аварії була технічна несправність самого агрегату, а оператор діяв згідно інструкції.

Хотілось би відмітити, що досить часто керівники структурних підрозділів намагаються перекласти свою вину у недбалому керівництві на рядових працівників. І там, де профком принципово підходить до розгляду питання цього зробити не вдається.

На ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат» мали місце порушення Закону України «Про відпустки», а саме: недотримання графіків відпусток, несвоєчасне попередження працівника про початок відпустки, що викликало конфліктну ситуацію. Питання вирішилось позитивно за участі правового інспектора обласної організації профспілки.

Під час перевірки питань оплати праці в цеху сервісного обслуговування сталеплавильного виробництва на ТОВ «МЕТИНВЕСТ-ПРОСЕРВІС» було встановлено, що двом працівникам безпідставно зменшена виробнича премія за місяць. Громадським інспектором підготовлено документи до комісії з трудових спорів, спір вирішено на користь працівника. В зв'язку з цим і іншим працівникам премія скоригована у відповідності до чинних умов на підприємстві та

законодавства.

При перевірці на ПАТ «ДТЗ» встановлені випадки прийняття на роботу працівників на вакантні посади, передбачені в штатному розкладі, за строковим трудовим договором, а також кількаразове переукладення строкових трудових договорів. Крім того, на цьому підприємстві виникла заборгованість по заробітній платі, у зв'язку з оголошенням процедури банкрутства. 14 працівникам підготовлено позовні заяви, які задоволені господарським судом на суму близько 500 тисяч грн. На жаль, погашення відбувається занадто повільно із-за тяжкого фінансово-економічного стану підприємства. Інші порушення усунуті після направлення подання правового інспектора праці.

Правові інспектори приймають участь в роботі комісій з трудових спорів підприємств. Наприклад, на ПрАТ «МК «АЗОВСТАЛЬ» за звітний період надійшло 40 звернень, з яких 23 задоволені; 6 – відмовлені; 5 відкликані заявником, решта на розгляді.

Правові інспектори праці всіх організацій профспілки та юристи профкомів регулярно доводять інформацію про зміни в законодавстві на нарадах з профактивом, на засіданнях виборних органів. В територіальних організаціях проводяться щотижнево оперативні наради, пленуми та президії згідно зі Статутом.

На ПрАТ «МК «АЗОВСТАЛЬ» такі наради проводяться двічі на місяць, а також правова інформація подається в щомісячному інформаційному бюлетені «Профспілковий вісник». Правова служба профкому регулярно виходить в цехи для надання консультацій членам профспілки. За звітний період проведено 44 такі заходи.

На ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» проводиться роз'яснювальна робота серед членів профспілки також і через щотижневик «Разом профінфо», на АТ «ПІВДГЗК» виходить щомісяця профспілковий бюлетень «Правовий вісник», де проводиться правовий всеобуч з питань, які цікавлять членів профспілки.

Донецька обласна організація продовжує проведення консультативних днів безпосередньо в первинних організаціях. Такі дні проведені на ПрАТ «Авдіївський коксохімічний завод», ПрАТ «КДЗ», ТОВ НВО «Інкор і Ко», ДП «Ілліч-Агро Донбас», ТОВ «Дружківський вогнетривкий комбінат».

Багато консультацій надаються через звернення членів профспілки на сайти ПМГУ та організацій профспілки.

За звітний період надано більше 12 тисяч консультацій. Найбільш актуальними для членів профспілки були питання скорочення працівників, переводів та переміщень, оплати праці, заміщення тимчасово відсутніх працівників, а також багато питань із сфери сімейних, цивільних і пенсійних відносин.

Хотілось би наголосити, що дуже багато звернень членів

профспілки надходить з питань пенсійного законодавства, що в більшості випадків виливається у необхідність звернення до суду. Тому правова служба складає позовні заяви з цих питань, та представляє їх інтереси в судах.

Правовими інспекторами регулярно проводиться експертиза проектів локальних нормативних актів роботодавця, які надаються на погодження профкомам, колективних договорів на предмет відповідності їх діючому законодавству та Галузевій угоді.

Одним з важливих напрямів роботи правової служби є навчання профспілкових кадрів, активу та членів профспілки. В жовтні п. р. Правовою інспекцією ПМГУ проведено чергове навчання правових, громадських інспекторів праці, де, в тому числі обговорювався проект Закону про працю та пропозиції щодо подальших дій профспілок.

Наразі Правова інспекція праці Профспілки активно включилась в роботу, щоб не допустити прийняття кабальних проектів про працю та профспілки, що зараз є найактуальнішим питанням.

Правова інспекція праці ПМГУ